

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

КОЛЯДА ІРИНА ГРИГОРІВНА

УДК: 101. 1: 316. 3

ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНІЙ ПРОСТІР СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА:
СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ

09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії

АВТОРЕФЕРАТ

кваліфікаційної наукової праці на здобуття наукового ступеня
кандидата філософських наук

Одеса-2021

Кваліфікаційною науковою працею є рукопис.

Робота виконана на кафедрі філософії Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», Міністерство освіти і науки України

Науковий керівник

доктор філософських наук, доцент
Висоцька Ольга Євгенівна,
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія
неперервної освіти» ДОР»
завідувач кафедри філософії.

Офіційні опоненти:

доктор філософських наук, професор
Попков Василь Васильович,
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова,
завідувач кафедри політології;

кандидат філософських наук, доцент
Шпачинський Ігор Леонідович,
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського,
доцент кафедри філософії.

Захист відбудеться «12» травня 2021 р. об 11.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.053.02 при Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за адресою: 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, ауд.74.

З кваліфікаційною науковою працею можна ознайомитись у бібліотеці Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за адресою: 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 36.

Автореферат розіслано «10» квітня 2021 року.

Автореферат розміщено на сайті <http://www.pdpu.edu.ua>.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

М. Ф. Цибра

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що проблема уявлення інформаційно-освітнього простору залишається однією з найбільш обговорюваних тем сучасної філософії, хоча термін «інформаційно-освітній простір» не має загальноприйнятого значення. Просторові характеристики буття є дуже важливою ознакою фундаментальних процесів, що відбуваються у сучасному суспільстві під впливом глобалізації та інформатизації. Вони формують нову культуру світосприйняття, спираючись на нові механізми передачі знань, нові форми та методи культурно-освітніх практик, відображаються у зміні стереотипів мислення, фіксують нову соціальну реальність.

Соціально-філософські теорії, які є підґрунтям концептуальної бази аналізу розвитку сучасного суспільства, розглядають поняття інформаційно-освітнього простору як утворене способом підрядного зв'язку інформаційного та освітнього просторів. Зберігаючи атрибутивність інформації в освітній діяльності людини, у той же час, поняття інформаційно-освітнього простору залишається не в повній мірі розкритим на фундаментальному рівні наукової термінології.

В сучасних наукових дослідженнях інформаційно-освітній простір інтерпретується досить схематично. Традиційні дослідження інформаційно-освітнього простору обмежені, як правило, трактуванням крізь призму поняття інформаційно-освітнього середовища або контекстом аналізу теорій інформації, культури та соціальних наук. Дана ситуація ускладнює розвиток інформаційно-освітнього виміру соціальних відносин в умовах глобалізації суспільства та пов'язаних з цим трансформацій світоглядних орієнтирів.

Динамічні глобальні процеси докорінно змінюють темп і умови життя, роблять доцільним формування єдиного інформаційно-освітнього простору як важливого напрямку соціально-економічного розвитку та конструкту в новій соціальній реальності. Нині звернення до проблеми розвитку інформаційно-освітнього простору у глобалізованому суспільстві є вкрай важливим, тому що гостро постає проблема суспільної ізоляції під час пандемії COVID-19, що зачіпає життєві інтереси людства. Період карантину прискорив усвідомлення світовою спільнотою необхідності створення спеціалізованого інформаційно-освітнього простору, зорієнтованого на підвищення культурного та освітнього рівня, здатного інтегрувати усі доступні способи освоєння світу та забезпечити вимоги інформаційної безпеки.

Своєрідність поточного моменту для України полягає у гострій необхідності розгортання єдиного інформаційно-освітнього простору, що пов'язано з глобалізаційними тенденціями світового розвитку та прагненням українського суспільства до європейських стандартів. Формування світової спільноти з високорозвиненою економікою, заснованою на знаннях, створює умови для визначення національної стратегії соціально-економічного зростання та євроінтеграції.

Тому виникає нагальна потреба у філософському осмисленні та термінологічному уточненні концептуальних характеристик інформаційно-освітнього простору як соціокультурної системи. Ця вимога продиктована широким поширенням цього поняття в сучасному науковому обігу та динамічним розвитком інформаційно-комунікаційних технологій.

Таким чином, **наукова задача** дослідження полягає у теоретичному осмисленні феномену інформаційно-освітнього простору сучасного суспільства й продукуванні прикладних рекомендацій щодо шляхів його конструювання у сучасному суспільстві.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційну наукову роботу виконано в межах планової наукової теми кафедри філософії Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради – «Філософсько-світоглядні та культурологічні контексти неперервної освіти» (державна реєстрація № 0118U004946). Тему дослідження Perezatverdzheno vchenou radoyu Komunalnogo zakladu vishoї osviti «Dniprovська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради» (протокол № 6 від 16.01. 2020 р.).

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у проведенні соціально-філософського аналізу сутнісних та змістовних характеристик розвитку інформаційно-освітнього простору у сучасному суспільстві.

Здійснення досягнення мети дослідження передбачає постановку та виконання таких завдань:

- здійснити аналіз теоретико-методологічної основи дослідження інформаційно-освітнього простору сучасного суспільства;
- експлікувати сучасне розуміння інформаційно-освітнього простору в межах соціально-філософської рефлексії;
- дослідити специфіку становлення інформаційно-освітнього простору як складової інформаційного суспільства;
- визначити місце інформаційно-освітнього простору в контексті соціокультурного процесу;
- охарактеризувати глобалізаційну сутність інформаційно-освітнього простору;
- розкрити сутність суспільних трансформацій у межах інформаційно-освітнього простору;
- виявити специфіку сприйняття дійсності в межах інформаційно-освітнього простору;
- окреслити шляхи конструювання інформаційно-освітнього простору в сучасному українському суспільстві.

Об'єктом дослідження є інформаційно-освітній простір сучасного суспільства.

Предметом дослідження є сутнісні та змістовні характеристики інформаційно-освітнього простору в сучасному суспільстві.

Методологічні основи та методи дисертаційного дослідження. Дослідницька стратегія включає використання як загальнонаукових, так і спеціальних методів, принципів та підходів. Використання таких методів, як аналіз, аналогія, синтез, порівняння, сходження від абстрактного до конкретного тощо, сприяло вирішенню завдань з конкретизації сутності основних понять дослідження. Дисертаційне дослідження виконане з дотриманням принципів системності, плюралізму та історичності.

Провідними методологічними підходами роботи виступають системний підхід та соціальний конструктивізм. Системний підхід дозволив подолати відокремленість таких компонентів, як інформаційна культура, інформаційно-комунікаційна культура, інформаційно-комунікаційні компетентності, комп'ютерна грамотність, об'єднуючи їх у єдиний ціннісний компонент у межах інформаційно-освітнього простору. Методологія соціального конструктивізму уможливила уявлення про об'єкт дослідження як про складний конструкт, який лише у єдності всіх складових відображає сприйняття інформаційно-освітнього простору як важливого індикатора суспільних змін у сучасному суспільстві – у формах пошуку та отримання необхідної інформації та потрібних знань. Синергетичний підхід уможливив розгляд інформаційно-освітнього простору в якості системи, здатної до самоорганізації та саморозвитку. Провідним методом для концептуалізації поняття інформаційно-освітній простір виявився метод експлікації, застосування якого сприяло виявленню розбіжностей у рефлексії принципів побудови предмету дослідження, узагальненню базових дефініцій складного аналізованого явища та визначенню авторської позиції щодо роз'яснення сутності понятійно-термінологічного апарату проблематики становлення інформаційно-освітнього простору сучасного суспільства. Принцип історизму дозволив дослідити генезу інформаційно-освітнього простору з розкриттям конкретних форм становлення, визначенням закономірностей та умов розвитку. Феноменологічний метод уможливив підхід до явища інформаційно-освітнього простору як феномену в межах соціальної філософії, допоміг з'ясувати процеси формування дослідницького об'єкта, що стало можливим при розгляді інформаційного та освітнього просторів як єдиного явища, складові якого нарізно мають різні форми реалізації в суспільстві.

Джерелознавча база дослідження представлена певними тематичними блоками. Серед парадигмальних різнопланових наукових доробків просторової проблематики, необхідно виокремити роботи Платона, Аристотеля, Евкліда, Р.Декарта, Г. Ляйбніця, І. Ньютона, А. Ейнштейна, М. Гайдеггера, Е. Гуссерля, П. Сорокіна, Г. Зіммеля та ін. Джерелами для осягнення сутності феномену суспільних трансформацій послуговували дослідження М. Вебера, Е. Дюркгейма, Н. Лумана, Т. Парсонса, П. Бергера, Т. Лукмана. Формування інформаційно-освітнього простору як складової сучасного суспільства, в контексті варіацій його розуміння як інформаційного, суспільства знань, smart-суспільства тощо, базується на роботах Д. Белла, П. Друкера, М. Кастельса, М. Маклюєна, Е. Тоффлера, Ф. Уєбстера,

Р. Кроуфорда. Різні аспекти глобалізації освітнього простору висвітлені на основі досліджень Р. Робертсона, Е. Гіденса, І. Уоллерстайна, У. Бека Ю. Габермаса. Ґрунтовність джерельної бази дослідження обумовила значний варіативний ряд теоретичних розвідок. Безпосередньо концептуалізація наукової площини дослідження зумовлена роботами таких учених: В. Андрієвської, І. Балашенко, В. Бикова, Є. Борінштейна, К. Бугайчука, А. Веряєва, В. Вембера, О. Висоцької, Е. Гансової, Н. Гедікової, В. Гінецинського, А. Гуржій, Н. Джинчарадзе, О. Дзьобаня, А. Добролюбського, Ю. Добролюбської, О. Долженкова, Ю. Дорошенка, Б. Єльконіна, М. Згуровського, В. Зінченка, В. Касторнової, М. Кравчука, О. Копієвської, В. Кременя, С. Литвинової, О. Лісеєнко, І. Меркулова, І. Мисик, В. Моїсеєва, О. Олійника, В. Плавича, В. Попкова, С. Пролеєва, Л. Проніної, О. Пунченка, М. Романенка, Н. Семенюк, Н. Скотної, І. Скловського, Р. Флоріди, І. Фрумїна, О. Халапсіса, М. Храмова, М. Цимбри, М. Чернушека, І. Шалаєва, І. Шендрика та інших.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в концептуалізації сутності інформаційно-освітнього простору в сучасному українському суспільстві як багатокомпонентного явища з ознаками полісемантичності в інтерпретації. Розв'язання конкретних завдань сприяло досягненню мети дослідження, визначило та достовірно підтвердило наукову новизну одержаних результатів, що конкретизується в наступних положеннях.

Вперше:

- розроблено концепт інформаційно-освітнього простору сучасного суспільства розглядається як невід'ємна складова інформаційного суспільства в контексті соціокультурного процесу в умовах глобалізації та суспільних трансформацій;

- на основі використання евристичного, систематичного та алгоритмічного методів представлено особливості конструювання інформаційно-освітнього простору в сучасному українському суспільстві.

Уточнено:

- положення про те, що інформаційно-освітній простір пов'язаний з такими феноменами як «сталій розвиток», «освітня карта світу» та, в межах українського контексту, «соціальна Європа»;

- уявлення про індивідуально-значущу реальність (Т. Лукман), яка виступає основою для конструювання суб'єкт-орієнтованої моделі інформаційно-освітнього простору;

- розуміння того, що поняття «інформаційно-освітній простір» утворене способом підрядного зв'язку, при якому втрачається семантичне наповнення залежних слів «інформаційний» та «освітній». Інформаційно-освітній простір стає простором взаємодії учасників освітнього процесу, а освітній процес перетворюється на активну соціальну творчість;

- положення про те, що глобалізація розширює межі інтерпретації феномену інформаційно-освітнього простору до явища освіти без кордонів, що відкриває доступ до світових надбань та досягнень цивілізації та сприяє

формуванню світових цінностей, руйнуючи культурно-історичні бар'єри світосприйняття.

Дістало подальшого розвитку:

- підхід до інформаційно-освітнього простору як до динамічного явища, що уможлиблює його концептуалізацію як феномена з неоднозначним статусом, функціонування якого може бути спрямоване на підвищення ефективності процесу засвоєння знань, але необов'язково призводити до цього;

- проблема визначення місця інформаційно-освітнього простору в контексті соціокультурного процесу (за П. Сорокіним);

- розуміння того, що подальший розвиток інформаційно-освітнього простору створює умови для здійснення ефективної освітньої діяльності, яка ґрунтується на мережевій логіці та проявляється в структурній моделі мережевої взаємодії, інтеракції суб'єктів освітньої діяльності;

- розмежування діад: простір та середовище, освітній простір та середовище, на основі чого продемонстровано взаємозалежність дефініцій простір і суб'єкт та з'ясовано, що зіставлення цих дефініцій дозволяє виявити в них місце для нових концепцій і уявлень, що зародилися в останні роки.

Практичне значення отриманих результатів. Матеріали дослідження та отримані висновки можуть бути використані в навчальному процесі, під час створення навчально-методичних посібників, курсів та спецкурсів із соціальної філософії, філософії освіти, культурної антропології, філософії культури, а також у різних формах навчально-виховної роботи.

Апробація результатів дисертації. Апробація матеріалів роботи здійснювалася під час постійнодіючих науково-методологічних семінарів кафедри філософії, у виступах на конференціях Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», на міжнародних та загальноукраїнських конференціях, науково-практичних семінарах закладів вищої освіти України, а саме: «Роль суспільних наук у процесі розвитку суспільства в умовах сьогодення» (Дніпро, 2017), «Філософія, теорія та практика випереджаючої освіти для сталого розвитку» (Дніпро, 2017), «Цифрова компетентність вчителя і учня Нової української школи» (Київ, 2018), «Філософсько-світоглядні та культурологічні контексти неперервної освіти» (Дніпро, 2019), «Інформатизація освіти: управління змінами» (Дніпро, 2020).

Публікації. Основні положення і результати дослідження відображено у 18 наукових працях: серед них: 5 – у фахових наукових виданнях, зареєстрованих МОН України, 1 – у зарубіжному науковому виданні; 12 – у збірниках матеріалів конференцій, що додатково відображають наукові результати.

Структура і обсяг дисертації. Структура роботи зумовлена її метою та завданнями, об'єктом і предметом дослідження, визначеними у процесі науково-теоретичної розробки обраної теми. Дисертаційна робота складається з анотацій українською й англійською мовами, вступу, трьох розділів, восьми

підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (335 найменувань). Робота викладена на 189 сторінках основного змісту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано вибір теми дослідження, висвітлено її зв'язок із науковими програмами та планами. Визначено об'єкт та предмет дослідження, сформульовано мету і завдання роботи, охарактеризовано методологічну основу дослідження, розкрито наукову новизну одержаних результатів та практичне значення, наведено дані про апробацію і публікації результатів дослідження, структуру й обсяг дисертації.

У першому розділі **«Інформаційно-освітній простір в межах соціально-філософської рефлексії»** розглядається процес формування теоретико-методологічної бази дослідження, увага акцентована на уточненні змісту основних категоріальних одиниць аналізу, характеризуються джерела дослідження з уточненням особливостей їх застосування, проводиться критичний аналіз літератури, наводяться особливості її використання в межах різних аспектів роботи.

У першому підрозділі *«Теоретико-методологічні засади дослідження інформаційно-освітнього простору сучасного суспільства»* розкрито методологічні підходи до дослідження інформаційно-освітнього простору. Схарактеризована сутність застосування загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, що дають можливість комплексно досліджувати предмет дисертаційної роботи.

Увага акцентована на тому, що в сучасній науці відсутня загальноновизнана концепція дослідження інформаційно-освітнього простору, відсутня також єдина наукова система з визначення складових компонентів цього явища, що частково пов'язане саме з міждисциплінарністю феномена інформаційно-освітнього простору. Проводиться теоретико-методологічний аналіз складових поняття інформаційно-освітній простір, з акцентуванням значущості саме просторового підходу, в межах психологічного, культурологічного, політико-географічного та соціологічного напрямків, як фундаментального для подальшої розбудови дослідницького явища. В сучасній філософській термінології простір трактують, як фундаментальне поняття людського мислення, що відображає множинний характер існуючого світу, його неоднорідність. Проаналізовані теоретико-методологічні підходи (Е. Гартман, К. Юнг, І. Герберт, Г. Зіммель, П. Сорокін, П. Бурдьє) дозволяють розглядати простір як базисну основу інформаційно-освітнього простору, наділяючи його певними властивостями та характеристиками. Виокремлення освітнього простору як території, де здійснюється освітня діяльність, стало можливим завдяки діяльнісному підходу (О. Веряєва, В. Гінецинського, Б. Єльконіна, І. Шалаєва, І. Фрумїна). Розбудові аспектів інформатизації, як невід'ємній складовій предмету дослідження, увага

приділена у роботах В. Бикова, В. Вембер, А.М. Гуржій, М. Згуровського, К. Белякова та ін.

Концептуалізації дослідження навколо методології системного підходу стала можливим завдяки розвідкам О. Ісаєвої, В. Бикова, В. Кременя, А.А. Веряєва, В.А. Касторнова, Л.А. Проніна, І.К. Шалаєва, І. Шендрік. Зокрема, у полі зору наших наукових розвідок, розглядаючи і середовище, і простір як системи, проведене узагальнення їх структурно-системних зв'язків. Вирішення цього питання дозволило розглянути архітектуру інформаційно-освітнього простору як устрою суспільного буття і як устрою особистісного буття. Сутнісні принципи перспективності застосування соціального конструктивізму, в межах нашого дослідження, пов'язані з розробками П. Бергера і Т. Лукмана, що знайшли теоретичне обґрунтування у роботах таких вчених, як: О. Висоцька, О. Пунченко, В. Шевцов та ін.

На основі критичного аналізу літератури ми дійшли висновку про те, що поняття «інформаційно-освітній простір» сьогодні не має загальноприйнятого визначення та значення. Термінологічну невизначеність можна пояснити новизною цього поняття в спеціальній літературі, швидкою зміною наукових парадигм щодо просторових уявлень та багатоаспектністю явища інформаційно-освітнього простору в сучасному суспільстві.

Другий підрозділ *«Інформаційно-освітній простір як наукова категорія: концептуалізація поняття»* містить дослідження інформаційно-освітнього простору сучасного суспільства як багатокомпонентного явища з ознаками полісемантичності в інтерпретації.

Концептуалізація поняття інформаційно-освітній простір відбувалася в напрямку від усвідомлення простору, як онтологічної категорії, до розуміння простору, як соціальної категорії, з його визнанням частиною соціокультурного процесу. Під поняттям «інформаційно-освітній простір» ми розглядаємо певну територію (сцену), пов'язану з соціальною освітньою практикою, що здійснюється шляхом широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій та проявляється через інформаційні потоки соціальної взаємодії.

У концептуальній єдності всіх елементів, інформаційно-освітній простір виступає як особливий полікультурний ресурс, який дозволяє проявляти активну соціальну творчість, встановлювати багатоканальні потоки взаємодії між суб'єктами соціальної освітньої практики з метою реалізації цілей, що гуртуються на цінностях сучасного суспільства.

У другому розділі **«Генеza становлення інформаційно-освітнього простору»** розглянуто специфіку становлення та особливості функціонування інформаційно-освітнього простору в межах різноманітних концепцій.

У першому підрозділі *«Формування інформаційно-освітнього простору як складової інформаційного суспільства»* зазначено, що формування уявлень про інформаційно-освітній простір, як простір, пов'язаний з іншими просторами, стало можливим завдяки інформатизації та комп'ютеризації суспільства. В процесі чотирьох інформаційних революцій та еволюції засобів

комунікації змінився статус інформації в суспільстві, що призвело до змін якості життя, нової інформаційної свідомості, осмислення сучасного суспільства. Розглядаючи інформацію як визначальну ознаку сучасного світу, ми звертаємо увагу на поступову трансформацію інформаційного суспільства в суспільство знань та smart-суспільство. Отже, сучасне суспільство розглянуто як суспільство, що цілеспрямовано еволюціонує під тиском розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Дослідження генези становлення інформаційно-освітнього простору дозволило визначити етапи його формування:

1. Сприйняття простору як певної території, пов'язаної з соціальною освітньою практикою, що здійснюється шляхом широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій та проявляється через інформаційні потоки соціальної взаємодії.

2. Фрагментація простору на особистісні підпростори в контексті зонування соціального життя завдяки підвищенню рівня цифрової культури особистості.

3. Функціональна трансформація з засобу, що забезпечує доступ до освітніх інтернет-ресурсів у обов'язковий елемент соціальної формації суспільства в умовах становлення інформаційного суспільства.

4. Розгортання спеціалізованих національних інформаційно-освітніх просторів відповідно до соціально-економічного та науково-технічного рівня розвитку країн.

5. Створення відкритого глобального освітнього простору як геоінформаційної системи, що формує нові цивілізаційні цінності шляхом трансформації нового стану соціального буття.

Процеси інформатизації зумовлюють цивілізаційний розвиток техноінформаційної реальності, яка устанавлює новий соціальний порядок інформаційного суспільства.

Другий підрозділ *«Інформаційно-освітній простір у контексті соціокультурного процесу»* покликаний визначити зміни в інформаційно-освітньому просторі шляхом розгляду послідовності подій у суспільстві, виокремивши їх на такі під процеси: породження культурних явищ, поширення і функціонування культурних явищ.

Соціокультурні процеси впливають на реалізацію культурно-світоглядної та соціальної функції інформаційно-освітнього простору. Наслідки цього впливу не завжди мають позитивний характер: більшість Інтернет-сервісів не готові бути освітнім продуктом; цифрова трансформація змінює механізм запам'ятовування, що призводить до механічного копіювання інформації, перетворюючи Інтернет на транзактивний механізм; відбувається фрагментація життєвого світу людини та навколишньої дійсності. Ці явища привертають увагу світової спільноти щодо необхідності в створенні спеціалізованого інформаційно-освітнього простору, який має орієнтуватись на підвищення культурного та освітнього рівнів, здатний

інтегрувати усі доступні способи освоєння світу та забезпечити вимоги інформаційної безпеки.

В Україні інформаційно-освітній простір ще не сформований повною мірою. Залишається спрощеним його розуміння як системно утворювального фактору національної своєрідності, він має недостатньо напрацьований якісний інформаційно-освітній контент та незначну інтеграцію в європейський та світовий інформаційно-освітній простір.

У третьому підрозділі *«Глобалізаційна сутність інформаційно-освітнього простору»* розкрито механізми формування інформаційно-освітнього простору в умовах природних протиріч глобалізації.

Результатом глобалізаційних процесів стала нова знаннева парадигма освіти, глобалізація освіти, створення системи відкритої освіти. Ці фактори необхідно враховувати при виборі шляхів розвитку інформаційно-освітнього простору. Глобалізований інформаційно-освітній простір розвивається за принципами глокалізації, в дуальності між глобальним та локальним, загальним та індивідуальним. Глобалізаційна сутність інформаційно-освітнього простору полягає в його екстериторіальності та багаторівневості, що забезпечує компроміс між відкритістю крос-культурним ідентичностям та культурній уніфікації.

На сучасному етапі розвитку актуальним постає питання розгортання національного інформаційно-освітнього простору та його інтеграція в світовий.

У третьому розділі **«Інформаційно-освітня реальність сучасного суспільства»** розглядається інформаційно-освітня реальність як субстанціальна цілісність в умовах розвитку інформаційно-освітнього простору сучасного суспільства, яка формується під впливом процесів глобалізації та інформатизації, що задають формат високотехнологічного характеру освітньої діяльності.

У першому підрозділі *«Суспільні трансформації в межах інформаційно-освітнього простору»* розкрито зміни суспільного життя, обумовлені науково-технічним прогресом, інституційними факторами, процесами інтеграції та інтернаціоналізації освіти, появою інформаційної цінності людського буття.

Соціальна динаміка трансформаційних процесів відображає структурні зміни, визначаючи нові соціальні ролі внутрішньої стратифікації суспільства, зміну способу життя та прийняття нових життєвих стандартів. Процесуальні зміни пов'язані з технологізацією діяльності, змінами в характері взаємодії та мережевій комунікації. Функціональні трансформації формують нову освітню парадигму, в основі якої нова соціальна норма – освіта впродовж життя. Освітня діяльність стає основною формою життєдіяльності. У межах інформаційно-освітнього простору компліюються крос-культурні цінності й норми, культурні універсалиї та константи. Умови розгортання інформаційно-освітнього простору зумовлюють зміни соціальної реальності та включення

особистості в абсолютно нову освітню діяльність, що ґрунтується на принципах освіти впродовж життя.

У другому підрозділі *«Особливості сприйняття дійсності в межах інформаційно-освітнього простору»* окреслено соціально-антропологічні характеристики людини, які розкривають специфіку сприйняття дійсності, визначають стиль та особливості прояву її життєвої позиції.

Механізмами формування соціальної реальності, спираючись на наукові погляди С. Пролєєва, розглянуто базові соціально-антропологічні явища самовизначення людини через минуле, наявне і майбутнє. Аналіз ефективності соціальної практики культурної пам'яті як способу опанування минулого та адаптації теперішнього показав, що в інформаційно-освітньому просторі культурна пам'ять як темпоральність людського буття втрачає свою актуальність. Життєва реальність згортається в локус поточних ситуацій інформаційної діяльності. Підсилювана ефектом багатозадачності дій, мультифрагментації сприйняття реальності та оперативності моменту дій, соціальна реальність базується на нових соціальних практиках.

Самоосвітній компонент інформаційно-освітнього простору забезпечує відкритість освіти, в якій зберігається автономія особистості. В межах інформаційно-освітнього простору дійсність сприймається як конструкт, автором якого є сама людина, що визначає його зміст.

Третій підрозділ *«Шляхи конструювання інформаційно-освітнього простору в сучасному суспільстві: український досвід»* спрямовано на з'ясування механізмів, принципів та шляхів конструювання інформаційно-освітнього простору, їх реалізації в умовах розгортання національного інформаційно-освітнього простору.

Механізм конструювання інформаційно-освітнього простору, як складного багатовимірного соціокультурного утворення, може ґрунтуватися на таких його властивостях як багатofункціональність, багатoproфільність та багатоваріантність. Завдяки цим властивостям складна система постає динамічною структурною організацією, що здатна до саморозвитку та змін. Ця система може «будуватися» суб'єктами, і саме шляхом конструювання бути суб'єктно привласненою - стати матеріальною основою соціальної реальності.

Показано, що розуміння механізмів, принципів та шляхів конструювання інформаційно-освітнього простору дає можливість сконструювати власну модель інформаційно-освітньої реальності, яка придатна у використанні для кожного індивіда сучасного суспільства, незалежно від здібностей, нахилів та інтересів.

Для України принциповим є питання, в якому стані освітньої галузі вона інтегруватиметься в нову світову систему освіти.

ВИСНОВКИ

У висновках кваліфікаційної роботи здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове розв'язання наукової задачі – теоретичне осмислення

феномену інформаційно-освітнього простору сучасного суспільства й продукуванні прикладних рекомендацій щодо шляхів його конструювання в сучасному суспільстві. Проведене дослідження дає підстави зробити наступні висновки.

1. Дисертаційне дослідження виконане з дотриманням принципів системності, плюралізму та історичності. Феномен інформаційно-освітнього простору в межах соціально-філософської рефлексії постає як багатоаспектне явище, дослідження якого базується на комплексному підході, що обумовлює застосування методологічного плюралізму як майданчику для використання різноманітних методів та підходів, поєднаних на засадах доповнення. Дослідницька стратегія включає використання як загальнонаукових, так і конкретнонаукових методів, принципів та підходів. Використання таких методів, як аналіз, аналогія, синтез, порівняння, сходження від абстрактного до конкретного тощо, сприяло вирішенню завдань з конкретизації сутності основних понять дослідження. Провідними методологічними підходами слід вважати: системний, компаративний, культурологічний, еволюційний, феноменологічний, коннективістський, екзистенційний, соціального конструктивізму, які в єдності утворили концептуальне дослідницьке ядро та сприяли вирішенню основних завдань дисертаційного дослідження. Вказана методологічна єдність дозволила обґрунтувати те, що інформаційно-освітній простір сучасного суспільства може сприйматись в якості концепту, що базується на різноманітних підходах до визначення сучасного суспільства, шляхах конструювання інформаційно-освітнього простору та ролі особистості в ньому.

2. У різні історичні часи погляди на сутнісні характеристики поняття простору змінювалися, поступово розширюючись. Уявлення про простір як універсальний феномен роблять його поняттям, зручним для опису різних предметних галузей. Концептуалізація поняття «інформаційно-освітній простір» відбувалася в напрямку від усвідомлення простору як онтологічної категорії до розуміння простору як соціальної категорії з його визнанням частиною соціокультурних процесів. Саме в межах соціального простору виокремлюється освітній простір як простір для реалізації освітньої взаємодії. Освітній простір являє собою явище, що формується інститутами освіти, освітніми теоріями та концепціями, суспільством, що є замовником освітніх послуг. Інформаційно-освітній простір стає простором взаємодії учасників освітнього процесу, а освітній процес перетворюється на активну соціальну творчість. До характерних рис інформаційно-освітнього простору належать: суб'єктивність, інтегративність, адаптивність, гнучкість, відкритість та фрагментарність. Інформаційно-освітній простір має системну будову: включає у себе суб'єктів освітньої діяльності, об'єкти зберігання та трансляції інформації, мережеву структуру, стійкі функціональні зв'язки. Інформаційно-освітній простір постає як конструкт, кожна складова якого пройшла тривалий шлях свого становлення. У концептуальній єдності всіх елементів, інформаційно-освітній простір виступає як особливий полікультурний ресурс,

який дозволяє проявляти активну соціальну творчість, встановлювати багатоканальні потоки взаємодії між суб'єктами соціальної освітньої практики з метою реалізації цілей, що гуртуються на цінностях сучасного суспільства.

3. Специфіка становлення інформаційно-освітнього простору відбувається в напрямку руху від простого споживання інформації до інфотворення, що стає можливим завдяки інформаційним революціям. Розвиток технологічної складової у сучасному суспільстві призводить до зміни образу життя сучасної людини, до становлення концепту «інформаційної свідомості». Наслідком проведеного аналізу підходів до інтерпретації сучасного суспільства є положення про те, що інформаційно-освітній простір є синкретично пов'язаним з такими феноменами як «сталий розвиток», «освітня карта світу» та, в межах українського контексту – «соціальна Європа». Інформаційно-освітній простір у інформаційному суспільстві постає осередком для освітньої мобільності та платформою для формування спільних цінностей.

Розгляд інформаційно-освітнього простору в межах інформаційного суспільства як в контексті соціальної статичності, так і соціальної динаміки, дозволяє стверджувати, що його опис як статичного явища є неперспективним в силу швидкоплинних змін в його змісті та формі організації. Підхід до інформаційно-освітнього простору як до динамічного явища, навпаки, виправдовує себе, є перспективним. Саме таке бачення інформаційно-освітнього простору уможлиблює його концептуалізацію як феномену з неоднозначним статусом, функціонування якого може бути спрямоване на підвищення ефективності процесу засвоєння знань, але необов'язково призводити до цього. З цього випливає конкретизація інформаційно-освітнього простору як індивідуалізованого освітнього простору суб'єкта.

Проведений аналіз дозволяє виокремити такі невід'ємні риси інформаційно-освітнього простору, як адаптивність, витривалість та фрагментарність. Де адаптивність постає як здатність адаптуватися до негативних параметрів зовнішнього середовища, витривалість – як стійкість існування в межах інформаційного суспільства, фрагментарність – як здатність виокремлювати потрібний інформаційно-освітній контент.

4. Інформаційно-освітній простір сучасного суспільства відображає нові культурні цінності людства XXI століття. Загальносвітовий підхід щодо формування інформаційно-освітнього простору, наповненого соціальними знаннями та крос-культурними цінностями – це глобальне партнерство для вирішення сучасних викликів людству. Місце інформаційно-освітнього простору в контексті соціокультурного процесу залежить, в першу чергу від тих підходів, які покладені в основу аналізу. Структурно-функціональний аналіз, з опертям на такі компоненти як: просторово-семантичний, змістовно-методичний та комунікативно-організаційний дозволяє вести мову про те, що в межах інформаційно-освітнього простору відбувається просторова трансформація освітньої діяльності, з формуванням індивідуалізованого спеціалізованого онлайн-освітнього простору, вдала модерація якого може

сприяти формуванню крос-культурних цінностей. Інформаційно-освітній простір дозволяє інтегрувати інформаційно-освітні ресурси в єдиний кластер, характеризує статуси і ролі суб'єктів освітньої діяльності, використовуючи різноманітні канали комунікації.

Інформаційно-освітній простір в контексті соціокультурного процесу являє собою: дидактичний кластер для використання різноманітного за якістю та кількістю, за об'ємом, науковим рівнем, способом відтворення, навчального матеріалу; платформу інформаційно-ресурсного забезпечення з автоматизованими банками даних і знань, обчислювальних ресурсів, що підтримуються в комп'ютерних мережах з використанням засобів інформаційно-комунікаційних технологій; динамічну систему соціально-педагогічних та предметно-інформаційних відносин, в якій інтернет-користувачі здійснюють власну діяльність, користуючись інформаційними ресурсами і технологічними можливостями.

5. Економічна складова процесів глобалізації стала поштовхом до формування глобалізованого інформаційно-освітнього простору, в межах якого поступово складається нова освітня реальність, що передбачає розширення можливостей особистості долучитися до загальнолюдських цінностей. Інформаційно-освітній простір у цьому процесі виступає як організаційно-технологічна основа «освіти без кордонів». Процес глобалізації освіти супроводжується стрімким розвитком експорту освітніх послуг, стиранням мовних бар'єрів, впровадженням дистанційного навчання, створенням відкритих університетів, розвитком транснаціональної освіти, що долає національні кордони.

Галузі суспільної діяльності в епоху глобалізації розвиваються в конфлікті глобального з локальним. Глобалізаційна сутність інформаційно-освітнього простору розкривається як багаторівнева структура, елементи якої взаємопов'язані. До структурних компонентів зокрема належать: глобальний – на якому зберігаються та транслюються освітні ресурси і культурна спадщина людства, передається соціальний досвід цивілізації; регіональний – що визначає культурну та освітню національну політику, соціальну взаємодію у відповідності до норм та традицій регіону; локальний – об'єднує інституції, установи, соціальні групи.

6. Комплексне дослідження суспільних трансформацій в межах інформаційно-освітнього простору дозволяє стверджувати, що значних змін зазнав інститут освіти, в межах якого наразі відбувається зміна парадигм, у напрямку руху від знанневої до компетентнісної. Інформаційні технології змінюють характер діяльності освітніх установ. В системі освіти, що набуває властивостей відкритості, з'являється університет третього тисячоліття, інкорпорований у глобальний інформаційно-освітній простір. Освіта перестає бути підготовкою до життя, а стає способом самого життя. У відповідь на швидкі темпи старіння знань та постійну потребу володіти новими знаннями, м'якими навичками та перебувати у курсі інформаційних подій, формується концепція освіти впродовж життя. Результатом освіти

стають не знання самі по собі, а їх втілення в інноваційний продукт, що має ринковий попит. У межах сучасного інформаційно-освітнього простору, змінюється тип мислення, культурні цінності, соціально-економічні умови життя, створюється новий глобальний ринок праці, що призводить до сприйняття освіти як послуги, що продається та знань – як інтелектуальної власності.

Змінюється місце і роль Інтернету у напрямку від технічного інструменту для забезпечення інформаційних потреб до широкомасштабного соціального явища з претензіями на всеохопність запропонованого контенту. В інформаційно-освітньому просторі Інтернет та персональні гаджети стають одночасно інструментом для отримання знань та джерелом комунікації з необмеженими ресурсними базами. Високий рівень взаємодії людини та сучасних технічних засобів (комп'ютера, смартфона та ін.) прискорив процес технологізації діяльності, що серйозно вплинуло на характер соціальних взаємин та призвело до формування поняття інформаційно-комунікативної культури, концепції цифрової грамотності тощо.

7. У результаті становлення інформаційно-освітнього простору дійсність все частіше починає сприйматися крізь призму технології, що призводить до поширення та концептуалізації поняття «людини інформаційної». Шляхи отримання інформації визначають стиль та особливості прояву життєвої позиції. Зміни в характері знань зумовлюють трансформацію процесів освітньої діяльності, де вміння швидко знаходити потрібну інформацію, стає не менш важливим ніж самі знання. Розгортання інформаційно-освітнього простору створює умови для здійснення ефективної освітньої діяльності, яка ґрунтується на мережевій логіці та проявляється у структурній моделі мережевої взаємодії, інтеракції суб'єктів освітньої діяльності. Новий спосіб пізнання в умовах розгортання інформаційно-освітнього простору нівелює соціальну практику культурної пам'яті. Цей факт компенсується шляхом розвитку креативності, як можливістю адаптуватися до швидкоплинних умов життя. Великого значення набуває самоосвіта, зміст якої може сприйматися як конструювання дійсності, коли суб'єкт сам визначає що, як і коли йому пізнавати.

8. Особливостями конструювання інформаційно-освітнього простору виступають: цифрова компетентність учасників освітньої діяльності, компетентнісно-орієнтований зміст навчальних дисциплін, соціокультурні особливості розвитку сучасного суспільства певної країни в умовах глобалізації, задоволення потреб в освітній діяльності, мобільність Інтернет-користувачів та технічні можливості. Означені позиції конструювання засвідчують можливість одночасного існування безлічі суспільних конструктів інформаційно-освітнього простору, в залежності від обраних шляхів для їх побудови. Спираючись на інтерпретацію реальності як індивідуально-значущої (Т. Лукмана) запропонована суб'єкт-орієнтована модель конструювання інформаційно-освітнього простору.

В умовах реформування сучасної української освіти цифрова компетентність формується з початкової школи через інформативну освітню галузь інформатики та інтегрується до інших навчальних предметів. Вітчизняна освіта представляє собою достатньо уніфіковану, контрольовану систему. Враховуючи це, основою для конструювання є навчальна програма окремої дисципліни та навчально-тематичний план, які визначають зміст та обсяги знань і умінь, що мають бути опановані в процесі освітньої діяльності. Великої популярності серед українських освітян набуває онлайн-сервіс LearningApps, який в якості конструктора дозволяє створювати та зберігати різноманітні інтерактивні вправи з різних предметних дисциплін. На тлі соціальних реформ, робляться перші кроки щодо розгортання відкритих освітніх систем. Широко відомими є громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів «Prometheus», студія онлайн-освіти «EducationalEra» та безкоштовна гейміфікована платформа з навчальними онлайн-курсами iLearn («Освіторія»). Сегмент інформаційно-освітнього простору є важливою складовою в процесі розбудови в Україні інформаційного суспільства.

Основні положення дисертації викладено у публікаціях:

Статті у наукових фахових виданнях, зареєстрованих МОН України:

1. Формування поняття інформаційно-комунікативної культури як складової феномену культури. *Філософія. Культура. Життя*. Міжвузівський зб. наук. праць. 2013. вип.39. С. 178–186.
2. Інформаційно-освітній простір та інформаційно-освітнє середовище: спроба філософської рефлексії. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Наук.- прак. журнал. Одеса, 2017. вип.18. С. 70–73.
3. Самоосвіта як соціокультурне явище в інформаційному суспільстві. *Вісник Львівського університету: серія Філософські науки*. Львів: Видавничий дім «Гельметика». 2019. С. 13–21.
4. Конструювання соціальної реальності крізь призму освітньої діяльності. *Вісник Львівського університету. Філософсько-політичні студії*. Львів: Видавничий дім «Гельметика». 2020. вип. 30. С. 55–63.

Статті у наукометричних міжнародних виданнях:

1. Особливості трансформації освіти в епоху глобалізації. *Науково-теоретичний альманах Грані Дніпро*: Видавництво «Грані», 2017. Т. 20. №8. С.37-43.
2. Тенденції становлення інформаційного суспільства в Україні. *Miedzynarodoweczaspismonaukowe.- Colloquium-journal № 11(22)*, 2018. – Warszawa, Polska- С. 55-57. <http://www.colloquium-journal.org/wp-content/uploads/2018/12/Colloquium-journal---1122-chast-3.pdf>

***Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів
кваліфікаційної роботи:***

1. Вплив інформаційних технологій на розвиток сучасної освіти. Освіта та соціалізація особистості: Матеріали III Всеукраїнської наукової конференції (13 травня 2016 р., Одеса-Дніпропетровськ). Одеса: ДЗПНПУ ім. К.Д.Ушинського, 2016. 249с.
2. Особливості трансформації освіти в епоху глобалізації. Трансформація управління вітчизняною освітою на принципах освітнього менеджменту: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 9 червня 2016 р.). Д: ТОВ «Інновація», 2016. 252с.
3. Інформаційно-комунікативна культура особистості. Практична медіаосвіта: інноваційні стратегії розвитку: зб. наук. пр. за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 25 жовтня 2016 р.). Д: ТОВ «Інновація», 2016. 176 с.
4. Філософське осмислення ролі інформатизації в розвитку освітнього простору. Освітні стратегії розвитку духовної та світоглядної культури особистості громадянського суспільства: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. 20-21 квітня 2017 р., м. Дніпро. Дніпро: СПД «Охотнік», 2017. С. 44-46.
5. Формування інформаційно-комунікативної культури сучасної особистості. Україно-естонський освітній проект «Міксіке в Україні». Досвід впровадження у 2014-2016 рр.: Практико-орієнтований методичний збірник. Дніпро: Інновація, 2017. С. 46-49.
6. Інформаційно-освітній простір: становлення поняття. Роль суспільних наук у процесі розвитку суспільства в умовах сьогодення: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. 15-16 вересня 2017р.- м.Дніпро. Наукове об'єднання «Відкрите суспільство». С.77-82.
7. Глобалізація як фактор трансформації освітніх систем. Філософія, теорія та практика випереджаючої освіти для сталого розвитку: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 14 грудня 2017 р., м. Дніпро. Частина I. Дніпро: СПД «Охотнік», 2018. С.20-22.
8. Оцінка цифрової компетентності педагога, як обов'язковий елемент формування Нової української школи. Всеукраїнська науково-практична конференція «Цифрова компетентність вчителя і учня Нової української школи»: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (24 жовтня 2018 р. м.Київ)
9. Інформаційно-комунікативна культура особистості як прояв інформативної компетентності вчителя та учня Нової української школи. Міжнародна науково-практична конференція «Науково-практичні засади освітнього менеджменту в умовах становлення Нової української школи» (21 листопада 2018 року м. Дніпро)
10. Ціннісні виміри неперервної освіти: історико-філософський аспект. Філософсько-світоглядні та культурологічні контексти неперервної

освіти: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 12-13 квітня 2019 р., м. Дніпро. Дніпро: СПД «Охотнік», 2019. С.238 -240

11. Цифрова грамотність: вимоги та виклики сучасності. Практико-орієнтовні стратегії створення наскрізної системи шкільної медіаосвіти: зб. наук. пр. за матеріалами обласної науково-практичної конференції «Практико-орієнтовні стратегії створення наскрізної системи шкільної медіаосвіти» (07 травня 2019 р.), Дніпро: Інновація, 2019. С.70-73.

12. Коннективістський підхід організації навчання в умовах поширення COVID-19. Інформатизація освіти: управління змінами: зб. пр. обласної науково-практичної конференції. 13-14 жовтня 2020 р. – Дніпро: Ліра ЛТД, 2020. С. 80-83.

АНОТАЦІЯ

Коляда І.Г. Інформаційно-освітній простір сучасного суспільства: соціально-філософський аналіз. – На правах рукопису.

Кваліфікаційна наукова праця на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук за спеціальністю 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії. – Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського». – Одеса, 2021.

Дисертація присвячена теоретичному осмисленню феномену інформаційно-освітнього простору сучасного суспільства. Дослідження демонструє, що концептуалізація поняття відбувалася в напрямку від усвідомлення простору як онтологічної категорії до розуміння простору як соціальної категорії, з його визнанням частиною соціокультурного процесу.

У дисертації розкривається положення, що досліджуваний нами простір є необхідним елементом інформаційного суспільства. Новий еволюційний виток у галузі інформаційних технологій трансформує інформаційне суспільство в суспільство знань та smart-суспільство. Ці характерні риси сучасного суспільства, на наш погляд, і визначають вектор розвитку інформаційно-освітнього простору.

Глобалізація розширює межі інтерпретації феномену інформаційно-освітнього простору до явища освіти без кордонів. Суб'єктивність, гнучкість, фрагментарність та відкритість робить його динамічною структурою, придатною до конструювання та розвитку. Окреслено шляхи конструювання, які засвідчують можливість одночасного існування безлічі суспільних конструктів.

Актуальним є розгортання національного інформаційно-освітнього простору та його інтеграція в світовий. Ці процеси перебувають під впливом небезпеки втрати своєї національної ідентичності та крос-культурної визначеності.

Ключові слова: інформаційно-освітній простір, сучасне суспільство, глобалізація, соціокультурний процес, суспільні трансформації, інформаційне суспільство.

DISSERTATION ABSTRACT

I.G. Kolyada Information and educational space of modern society: socio-philosophical analysis. - On the rights of the manuscript.

Qualifying scientific work for obtaining a scientific degree of the Candidate of Philosophical Sciences, specialty 09.00.03 – social philosophy and philosophy of history. - State Institution "South Ukrainian KD Ushinsky National Pedagogical University ". - Odessa, 2021.

The dissertation is devoted to the theoretical understanding of the phenomenon of information and educational space of modern society. The study demonstrates that the conceptualization of the idea of 'information and educational space' has been taking place in the direction from the awareness of space as an ontological category to the understanding of space as a social category, with its recognition as a part of the socio-cultural process.

Consideration of information and educational space in the context of social statics and dynamics has led to the assertion that the analysis of information and educational space as a static phenomenon is unpromising due to rapid changes in its content and form of organization. The analysis of space as a dynamic phenomenon, on the contrary, justifies itself, is promising. This allowed us to consider the dynamics of the development of information and educational space as a "living organism" under the powerful influence of socio-cultural transformations.

The dissertation reveals the position that the space we study is an essential element of the information society. An attempt is made to explain this socio-cultural phenomenon as a megatrend of the information society, as an area of special social action. A new evolutionary turn in the field of information technology is transforming the information society into a knowledge society and a smart society.

These characteristics of modern society, in our opinion, determine the vector of development of information and educational space. Globalization expands the boundaries of interpretation of the phenomenon of information and educational space to the phenomenon of education without borders.

The creation of an open global educational space, as a geographic information system, forms new civilizational values by transforming a new state of social life. This is possible due to its conceptual integrity. Characteristic features of this concept are subjectivity, flexibility, adaptability, fragmentation and openness. This makes it a dynamic structure suitable for construction and development, in accordance with the current challenges of the globalized world.

The outlined ways of construction testify to the possibility of simultaneous existence of numerous social constructs of information and educational space, depending on the chosen ways for their construction.

At the present stage of development, the issue of deployment of the national information and educational space and its integration into the world is relevant. The matter is these processes are under the influence of the danger of losing their national identity and cross-cultural identity.

Key words: information and educational space, modern society, globalization, socio-cultural process, social transformations, information society

Коляда Ірина Григорівна

**ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНІЙ ПРОСТІР СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА:
СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ**

АВТОРЕФЕРАТ

кваліфікаційної наукової праці на здобуття наукового ступеня
кандидата філософських наук

Віддруковано з оригінал-макету 09.04.2021 р.
Формат 60x84/16.

Папір офсетний: Друк різнографічний. Обс.-
вид.арк.1,4 Тираж 150 прим. Зам. №459.

Віддруковано з оригінал-макета
ТОВ ВКФ «Візіон»

49107 м. Дніпро, площа Академіка
Стародубова, 1, тел.:(0652) 36-27-68

Свідоцтво про реєстрацію № 040524442 Ю 0021076
Серія ДП №60-р від 20.03.2001